

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

7. Columna Ignis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

ARTICVLVS VI.

BASIS COLUMNÆ SPEI

Promissio Dei.

BASIS Columnæ quæ SPES dicitur est *Promissio divinâ*, quæ planè infallibilis; cui substernitur pro fulcimen-
to, tanquam *Stylobata, Iusurādum*, quod immobile; ut nō sit periculū, ne unquā ea corruat. Desumitur id ex Paulo Apostolo, qui ad Hebræos VI, agens de firmitate Spei, tanquam Columnæ altissimæ, hunc in modum scribit: *Volens DEUS ostendere pollicitationis hereditatis immobilitatem consilii sui, interposuit Iusurandū, ut per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri DEUM, fortissimum solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam Spem.* Ubi asserit, idcirco jurasse DEUM, ut Spei Columna firma esset, & minimè dubio, aut stabili in fundamento, vel basi insisteret. Quamvis autem duas res nominet Paulus, intelligenda tamen est nostri respectu tantum illa dualitas: nam in DEO Promissio & Iusurandum nulla ratione, quod attinet ad rem, sed tantummodò ratione concipiendi & loquendi nostrâ distinguuntur.

ARTICVLVS VII.

CARITAS

Columna Ignis.

TERTIA Columna est *Ignæa*, in qua DEUS præcedebat Hebræos ad regionem promissionis properantes.

Hæc,

Hæc, sensu Aquinatis, est typus tertiæ virtutis Theologicæ, cui vulgatissimum, amabilissimumque nomen, CARITAS, quam virtutum omnium Columnã vocat B. Ephrem. Doctrina de humilitate. Et quoniam duplex est Caritas, DEI & Proximi, ideoque duo Dilectionis præcepta, in lege veteri à DEO tradita, & in Nova Christo repetita, duas quoque Columnas Caritatis constituit D. Gregorius Nyssenus. Qui explicans illa Cantico-rũ v. c. *Crura illius Columnæ marmoreæ, quæ fundata sunt super bases aureas*, ostendit quemlibet fidelium posse corporis mystici, quod est Ecclesia Crura fieri. Fundamentum quidem Ecclesiæ, *nemo potest*, ut ait Apostolus I. Corinth. 3. *aliud ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus*. Christus autem, ut differit Nyssenus, *Veritas est, in quâ Crura fundantur*. Multæ quidẽ sunt Columnæ, sicut *gulae videlicet virtutes Lege ac Prophetis comprehensæ; sed tamen duæ Columnæ huic ædificio sustentando sufficiunt: Illæ nempe, à quibus ipse sponsus dixit, Legem & Prophetas pendere, quæ sunt Caritas DEI & Caritas proximi*. Perinde enim est dicere, aliquid ab alio sustineri, atque aliquid ab alio dependere: Sponsa autem indicat ab iisdem illa sustentari. Confirmari potest ex Paulo Apostolo, qui Timotheum illum suum dilectum, velut Domum Sapientiæ, erigere & firmare cupiens, duas in illo Columnas constituit, dum monet Epist. I. c. I. ut habeat Fidẽ & Conscientiam bonam; postquam Fidẽ intelligens primum illud præceptum magnam Dilectionem DEI, per Conscientiam, alterum illi simile, Dilectionem proximi.

HÆC Columna bipartita meritò dicitur Columna Ignis: est enim Ignis Caritatis symbolum. Quo usus Christus, interpretatione Euthymii, Lucæ XII, dicebat: *Ignis veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut accendatur?* Et latius

habet

habet Caritas, ut Ignis, subtilitatem, quâ fulguris etiam instar, res durissimas penetrat, & in mollitiem vertit: habet lucem, qua mentem illustrat: habet calorem, quo inflammat, ut scitè incendium amoris dixerit Gregorius Papa: habet levitatem, qua ad superna tendit, & omnia pervadit. Ignis consumit paleas: Caritas concupiscentias. Addit S. Thomas. *Præf. comm. ad Ephes.* sicut ignis illuminat diaphanâ, examinat metalla, exterminat cremabilia: ita Caritas illuminat opera, examinat intentionem, omnia vitia exterminat.

SUNT etiam nonnulla Caritati, cum Columna illa Ignis, quæ Israëlitis noctu præbebat lumen communia. I. Imprimis data erat peregrinantibus, ad dispellendas noctis tenebras. Quis autem nescit, tenebras palpabiles esse peccata, quæ miseriarum noctem efficiunt? Has dispellit Columna ignis, Caritas, quæ, ut lux in tenebris lucet. *Illuminare his, qui in tenebris, & in umbra mortis sedent,* dicitur Lucæ i. de peccatoribus. *Abijciamus opera tenebrarum,* monet Apostolus, ad Romanos XIII. *Tenebris obscuratum habentes cor,* pronunciat idem de iniquis, ad Ephesios IV. Hinc Caritate dicuntur operiri peccata, I. Petri IV. Proverb. X. id est, aboleri, effugari, dispelli. II. Præterea, erat tanta similitudo inter Columnam illam Ignis & Ignem naturalem, quo communiter utimur; ac multo etiam magis inter eam, & Ignem perpendiculararem, qui Columnæ instar in aëre conspici solet, quando materia benè cohærens, & oblonga accendi solet, atque inter ignita meteora numeratur, ut discrimen inter illa, non nisi ratione colligi possit; & etiamnum existiment aliqui, illam fuisse verum ignem. In libro tamen Numerorum cap. IX. bis appellatur, *Quasi species Ignis;* quæ loquutio satis innuit, non fuisse ignem verum, qualis nobis est in usu, sed specie diversum. Siquidem tres numerari solent

Ignis

Ignis species, nisi modos dicere malis. Est enim Ignis, ut carbo, & ferrum ignitum, vel quodcumq; aliud corpus densum ignem continens: quod multum quidem urit, sed parum lucet. Est alius Ignis per modum flammæ, non minus lucens, quam urens. Denique est Ignis, quasi lux Solis, & stellarum, nihil per se urens, plurimum autem lucens. Sic Sidera vocantur Ignes cœlestes. Sumitur hæc divisio ex Platone in Timæo, & Aristotele in Topicis. Ad ultimam autem illam speciem revocare licet Columnam Ignis, quæ usque adeo splendebat, & longè, lateque illuminabat, ut cuncta Hebræorum castra illustraret, & quidem adeo, ut lumine lucernarum haud indigerent, sed clarè viderent omnia, ut claro die.

SIMILE quid animadvertimus in Columnam Caritatis, sed Caritate Theologica, sive Divina, quæ Columna est in Domo Sapientiæ, si cum Caritate naturali compareretur. Nam discrimen illarum non nisi ab intellectu divinitus illustrato rectè potest perspici. Et quam plurimi fabulantur, qui putant Columnam illam luculentissimam Caritatis animæ suæ inhærere, cum non nisi naturalem quendam erga DEUM, & proximum amorem, eumque minimè constantem ac solidum habeant: quippe, qui non nisi materiæ utilitatis propriæ insistat, & pabulo jucunditatis temporaneæ ac corporalis alatur: quo subtracto, confestim interit. Profecto, ut Columna Nubis, & multo magis altera Ignis, non nisi vi quadam transnaturali excitari, & conservari potuit; ita Caritatis Columna non nisi viribus, quæ naturæ potentiam superant, potest constitui. Quod adeo verum, persuasumque semper fuit Theologis, ut reperti sint, qui existimaverint Caritatem, qua DEUM, & proximum diligimus, esse ipsum Spiritum sanctum: quod tamen nulla ratione ad-

(*) Magister sent. in 1. dist. 17. Vide S. Tho. q. 23. art. 2. ib. Interp.

admittendum est. Sed quemadmodum *Columna Ignis* fuit opus Omnipotentis, in quo tamen ipse quodammodo sedem suam collocarat: dicitur enim Dominus præcessisse populum in *Columna ignis*, Exodi XIII. haud secus Deus Caritatem, tanquam *Columnam* in animo stabilit, in eaque peculiari quadam ratione comoratur. Unde Paulus Apostolus Rom. v. *Caritas DEI*, inquit, *diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.* Ubi de Caritate DEI est sermo, non illa, qua nos diligit Deus, sed qua nos Deum diligimus: & vocatur Dei, tanquam DEI opus eximium, in quo Deus ipse quodammodo residet.

ARTICVLVS VIII.

COLUMNA IGNIS ET NUBIS

Caritatis & Fidei, An & Quomodo distinguantur.

ILLUD autem magna contentione à sacris quibusdam Divinarum litterarum Interpretibus agitur, An una eademque numero re ipsa fuerit *Columna Nubis*, atque *Columna Ignis*, de die lucens Nubis instar, & diurnum iter Hebræis monstrans, eosque dirigens; eadem verò per noctem splendens, ceu *Ignis*, nocturnas tenebras discutens, atque illuminans Israëlitas. Et quidem existimat Hugo Victorinus, fuisse unam & eandem. Idem adfirmat Episcopus Abulensis, ita tamen ut diversimode fuerit affecta diverso usu, ac munere prædita. Quod videtur colligi ex cap. ix. libri Numer. ubi dicitur, *Nubem, sive Columnam Nubis, non solum die, sed etiam*

Tertia Pars

Et

noctu

(*) Hugo cap. 13. Exo. (b) Abul. q. 114. in 13. Exo. Lyran. Exo. 13. Gaict. Exo. 14. Perer, disput. 6. Exo. 13, Torniel, An, 2544. num. 24.